

Språkets rolle i leseutviklingen

NLLs etterutdanningskurs
Liv Engen
20. juni, 2010

Lesesenteret

www.lesesenteret.no

Liv Engen, 20. juni 2010

Språkkinnlæring er den prosessen der en innlærer (et individ) utvikler ett eller flere språk – talte, skrevne eller tegnspråk – i samspill med omgivelsene

Wagner, Strømquist og Upstad, 2008, side 204

Lesesenteret

www.lesesenteret.no

Liv Engen, 20. juni 2010

Literacy ...

the ability to understand and use those written language forms required by society and/or valued by the individual.

Young readers can construct meaning from a variety of texts. They read to learn, to participate in communities of readers in school and everyday life, and for enjoyment.

Definisjon fra Piris, se blant annet Solheim m fl., 2007

Lesesenteret

www.lesesenteret.no

Talespråk ---- skriftspråk

Vanligvis den første språklige ytringsformen	Vanligvis en sekundær symboliseringsform
Flyktig	Mer varig
Virkeliggjøres akustisk	Virkeliggjøres visuelt
Kommunikasjonsformen er rask	Kommunikasjonsformen er langsom
Fortolking støttes av kroppsspråk, stemme, situasjon ...	Ordene står alene - fortolking krever (vanligvis) mer innlevelse, fantasi og kunnskap

www.lesesenteret.no Lesesenteret Universitetet i Stavanger

Språkets rolle i leseutviklingen

- Innhold** med spesiell vekt på ordforrådets betydning
- Form** med spesiell vekt på symboliseringsform og struktur
- Bruk** med spesiell vekt på det resiproke forhold mellom skriftspråk og talespråk

www.lesesenteret.no Lesesenteret Universitetet i Stavanger

Ordverkstedet 3 f

- **Forventning**
  - Tenk på sammenhengen
  - Hva tror dere ordet betyr?
- **Form**
  - Skrivemåte og uttale
  - Bokstavsekvenser
  - Stavelser
  - Morfemer
  - "Ord i ord"
  - Les, si, skriv, sjekk deg selv
- **Forklaring**
  - Hva sier ordlista?
  - Andre ord som betyr det samme
  - Finn motsetninger
  - Bruk ordet
    - I setninger
    - I spørsmål
    - I tegning
  - Før ordet inn i egen ordliste

www.lesesenteret.no Lesesenteret Universitetet i Stavanger

Liv Engen, 20. juni 2010

Referanseliste

- Austad, I. (2003). Lesing som forståelse. I I. Austad (red), *Mening i tekst* (31-51). Oslo: Cappelen Akademiske forlag
- Bråken, I. (2007). *Leseforståelse*. Oslo: Cappelen
- Elbro, C. (2005). *Lesning og Læseundervisning*. København: Gyldendal
- Engen, L. (2007). *Læreres ABC. 2. utgave*. Oslo: CappelenDamm
- Espenakk, U., Kjem, M., Rygvold, A.-L., Ottem, E. og Saltveit, V. (2007). *Språkveilederen*. Oslo: Bredtvet kompetansesenter
- Espenakk, U., Frost, J., Færevaa, M. K., Grove, H. Horn, E. Lege, I.K. Solheim, R. G. og Wagner, Å.K.H. (2003). *TRAS. Tidlig registrering av språkutvikling*. Stavanger: Lesesenteret
- Hein og Lundberg (2000). *Dysleksi – fra teori til praksis*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag
- Law, J. (2000). *Childrens communication: development and difficulties*. I J. Law, R. Tamne & A. Parkington (red). *Communication difficulties in childhood – a practical guide* (3-31). Oxon: Radcliff Medial Press
- Ottem, E.; Platou, F.; Sæverud, O. og Forseth, B. U. (2009). *Begrepslæring for barn og unge med språkvansker*. I *Skolapsykologi*, 5, 2009 (5-16)
- Rommetveit, R. (1972). *Språk, tenke og kommunikasjon*. Oslo: Universitetsforlaget
- Solheim, R.G., Begnum, A.C., van Daal, V og Gabrielsen, N.N.(2007). *PIRLS: Norske elevers leseinnatts og leseferdighet*. Stavanger: Lesesenteret
- Vesaaas, T. (1964). *Ordet – bru eller stengsel*. Foredrag i den norsk PEN-klubben
- Wagner, Å.K.H., Strömquist, S og Uppstad, P. H. (2008). *Det flerspråklige mennesket*. Oslo: Fagbokforlaget, LNU

www.lesesenteret.no
